ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
НОРЛАТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАР

10 август 2026 ел №52

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Норлат авыл җирлеге Советы депутаты этикасы кагыйдәләрен раслау турында

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Норлат авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә һәм Зеленодольск муниципаль районының Норлат авыл җирлеге Советы депутаты статусы турындагы Нигезләмә нигезендә, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Норлат авыл җирлеге Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Норлат авыл җирлеге Советы депутаты этикасының кушымта итеп бирелә торган кагыйдәләрен расларга.
2. Әлеге карарны Интернет челтәренең Татарстан Республикасы хокукый информация рәсми порталында (http://pravo.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре составындагы Зеленодольск муниципаль районы информация сайтында (http://zelenodolsk.tatarstan.ru), шулай ук Норлат авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында: Норлат авылы, Гагарин урамы, 46 йорт (җирлек администрациясе бинасы), Норлат авылы, М. Фәйзуллин урамы, 17 йорт («Идел Аръягы»үзәге бинасы) бастырып чыгарырга.

Норлат авыл җирлеге башлыгы,

Совет рәисе И.М.Саттаров

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Норлат авыл җирлеге Советы депутаты этикасы кагыйдәләре

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Норлат авыл җирлеге Советы депутаты этикасы кагыйдәләре (алга таба-этика кагыйдәләре) Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Норлат авыл җирлеге Советы депутатының (алга таба - депутат) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда, шул исәптән депутатлар арасындагы үзара мөнәсәбәтләрдә, шулай ук депутатларның дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, җәмәгатьчелек, сайлаучылар, массакүләм мәгълүмат чаралары белән үзара мөнәсәбәтләрендә үз-үзен тотышын билгели торган акт булып тора.

2. Депутатларның эшчәнлеге принциплар нигезендә гамәлгә ашырыла:

- Зеленодольск муниципаль районының "Норлат авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге мәнфәгатьләрен һәм сайлаучылар мәнфәгатьләрен кайгырту;

- Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм муниципаль хокукый актларны үтәү;

яхшылык, гаделлек, намуслылык һәм намуслылык идеалларын чагылдыра торган әхлакый критерийларга буйсыну;

- шәхси үрнәк, әхлакый нормаларны, мәдәниятне һәм эшлекле мөнәсәбәтләрне хөрмәт итү һәм үтәү нигезендә җәмгыятьтә югары хокукый культураны эзлекле формалаштыру;

- депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә ул мөнәсәбәткә кергән башка депутатларның, вазыйфаи затларның һәм гражданнарның абруен хөрмәт итү.

3. Депутат Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Норлат авыл җирлеге Советы (алга таба – Совет) тарафыннан үзе тәкъдим иткән сайлаучыларның абруен төшерергә сәләтле гамәллардән, гаризалардан һәм гамәллардән тыелып торырга тиеш.

Депутат әлеге этика кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрне үтәргә тиеш:

1)шәхси кызыксыну булган (турыдан-туры яисә читләтеп)конкрет мәсьәләләрне әзерләүдә, тикшерүдә һәм тавыш бирүдә катнашмаска;

2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык үз-үзеңне тотудан тыелып торырга, шулай ук аның абруена яисә Совет абруена зыян китерергә сәләтле конфликтлы ситуацияләрдән качарга;

3) гавами чыгышларның советта билгеләнгән кагыйдәләрен үтәргә;

4) федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

5) беркетмә чараларына (рәсми делегацияләр, визитлар, тантаналар) бәйле рәвештә алынган бүләкләрдән тыш, алар муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә муниципаль милеккә тапшырылырга һәм исәпкә алынырга тиеш, депутат

йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачулар, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр)түләүләр алмаска.

II. Советта депутат эшчәнлеге өлкәсендә этика кагыйдәләре

4. Һәр депутат Советта һәм аның органнарында игелеклелек, үзара ярдәмләшү һәм иптәшләрчә хезмәттәшлек атмосферасы булдыруга ярдәм итәргә тиеш.

5. Депутат чит кешенең фикеренә карата түземлелек һәм ихтирам күрсәтергә, башка депутатларга ихтирамсыз мөнәсәбәт күрсәтмәскә, карар кабул итәр алдыннан башка депутатларның фикерен һәрьяклап исәпкә алырга тиеш.

Депутат апелляциясезлек күрсәтергә, үз позициясен янаулар, уиматумнар һәм башка шундый ысуллар ярдәмендә көчләп тагарга хокуклы түгел.

6. Депутатлар бер-берсенә һәм Совет сессиясендә катнашучы барлык затларга рәсми рәвештә мөрәҗәгать итәргә тиеш. Бер-берсенә, шулай ук Совет сессиясе эшендә катнашучы башка затларга мөрәҗәгать иткәндә «хөрмәтле»сүзен үз эченә алган мөрәҗәгатьнең гомум кабул ителгән формасын кулланырга.

7. Совет сессиясендә һәм аның органнары утырышларында чыгыш ясаучы Депутат үзенең сөйләмендә депутатның һәм башка затларның намусына һәм абруена зыян китерә торган тупас, кимсетүле сүзләр кулланырга, законсыз гамәлләргә өндәргә, алдан ук ялган мәгълүматны кулланырга, кемнеңдер адресына нигезсез гаепләүләргә юл куярга хокуклы түгел.

Күрсәтелгән кагыйдәләрне бозган очракта рәислек итүче чыгыш ясаучыны кисәтә, ә кабат бозган очракта Зеленодольск муниципаль районының Норлат авыл җирлеге Советы Регламентында каралган тәртиптә аны сессия ахырына кадәр тавыш бирү хокукыннан мәхрүм итә.

III. Депутатның Дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары, оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрендә этика кагыйдәләре.

8. Депутат дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары, оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрдә депутат статусына бәйле мөмкинлекләрдән шәхси максатларда файдаланырга хокуклы түгел.

9. Депутат депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә үзенә билгеле булган мәгълүматларны, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яисә закон белән саклана торган башка сер булып торса, ачарга хокуклы түгел.

10. Депутат, тиешле вәкаләтләре булмаса да, Совет исеменнән аның рәсми вәкиле буларак чыгыш ясарга хокуклы түгел.

11. Депутат массакүләм мәгълүмат чараларында, җыелышларда һәм митингларда, йөрешләрдә, демонстрацияләрдә сайлаучылар алдында чыгыш ясаганда, төрле гавами белдерүләр ясаганда, җирле үзидарә органнары, иҗтимагый

органнар, оешмалар һәм вазыйфаи затлар эшчәнлегенә комментарий биргәндә, бары тик дөрес фактлардан гына файдаланырга тиеш.

Гавами чыгышларда һәм гаризаларда дөрес булмаган фактлар урынсыз яисә саксыз кулланылган, шулай ук вазыйфаи затларның, җирле үзидарә органнарының, барлык оештыру-хокукый рәвешләрендәге оешмаларның намусы һәм абруе кимсетелгән очракта, депутат үз сүзләренең дөрес булмавын ачыктан-ачык танырга, әлеге органнарга, барлык оештыру-хокукый рәвешләрендәге оешмаларга һәм затларга кемнең мәнфәгатьләре яки намусы һәм абруе кагылды тану китерергә тиеш. Гавами рәвештә кире кагу һәм гаепләүләр китерү бурычы җибәрелгән хокук бозулар, үтәү рәвешләре һәм сроклары бәян ителгән дөрес булмаган мәгълүмат тарату факты комиссия карары белән билгеләнгәндә барлыкка килә.

12. Депутат үзенең депутат статусыннан килеп чыга торган вәкаләтләрдән, шулай ук матди-финанс һәм башка шәхси файда алу өчен дәүләт һәм иҗтимагый органнар, җирле үзидарә органнары, оешмалар, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан бирелә торган рәсми һәм рәсми булмаган мәгълүматтан файдаланырга хокуклы түгел.

IV. Советта һәм аның органнарында депутат этикасы кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләрне карау

13. Депутат этикасы кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләрне Совет тарафыннан төзелә торган законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссия (алга таба – Комиссия) карый. Комиссия утырышы комиссиянең билгеләнгән санынннан яртысыннан артыграгы катнашында хокуклы. Карарлар катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

14. Комиссия:

депутатларның этика кагыйдәләрен бозу ихтималы белән бәйле ситуацияләрдә депутатларга консультация бирә;

- депутатларның этика кагыйдәләрен бозу очракларын карый;

- депутатның этика кагыйдәләрен бозуы турында Советка, Совет Рәисенә, Зеленодольск муниципаль районының Норлат авыл җирлеге башлыгына җибәрелгән рәсми мөрәҗәгатьләрне карый;

- әлеге Кагыйдәләрдә каралган йогынты чаралары турында карарлар кабул итә;

- депутатның әхлаксыз тәртибе фактлары буенча советка үз бәяләмәсен бирә.

15. Комиссия этика кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләрне карый:

- депутатның яисә депутатлар төркеменең язма гаризасы буенча;

- Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Норлат авыл җирлеге Советы Рәисе, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Норлат авыл җирлеге башлыгы һәм аның урынбасарларының, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Норлат авыл җирлеге Советы депутат комиссияләре рәисләренең язма мөрәҗәгате буенча;

- дәүләт һәм җәмәгать органнарының, җирле үзидарә органнарының, оешмаларның, гражданнарның язма мөрәҗәгате буенча, шулай ук, әгәр бу хакта

карар комиссия утырышында күпчелек әгъзалары тарафыннан кабул ителгән булса, үз инициативасы буенча.

16. Комиссия Этика кагыйдәләрен бозу белән бәйле барлык мәсьәләләрне Комиссия утырышларында карый. Карау вакыты - гариза (мөрәҗәгать) теркәлгән көннән 15 календарь көне.

Комиссия ачык яисә ябык утырышлар үткәрә. Утырыш формасы турындагы мәсьәлә утырышта катнашучы комиссия әгъзаларының күпчелек тавышлары белән хәл ителә. Ябык утырышлар, тикшерелә торган затның ризалыгына карамастан, федераль законнар нигезендә, шәхси мәгълүматларны, шәхси тормыш серен һәм закон белән саклана торган башка сер саклау өчен кирәк булганда уздырыла.

Утырышка мәгълүмат хәлләрне ачыкларга һәм объектив карар кабул итәргә ярдәм итә алган мөрәҗәгать итүчеләр һәм башка затлар чакырыла һәм тыңлана.

Тикшерелә торган депутатка тикшерү материаллары белән танышу, аңлатмалар һәм дәлилләр тапшыру, комиссия утырышында шәхсән һәм (яисә) ышанычнамә буенча вәкил аша катнашу хокукы тәэмин ителә.

Комиссия сайлау комиссияләре, суд һәм прокуратура компетенциясенә караган мәсьәләләрне карамый.

Гаризаларны (мөрәҗәгатьләрне) карау нәтиҗәләре буенча Комиссия этика кагыйдәләрен бозу фактын билгеләү турында яисә мондый хокук бозуны бетерү турында Карар кабул итә һәм җавапны мөрәҗәгать итүчегә җибәрә.

17. Комиссия этика кагыйдәләрен бозган депутатка карата түбәндәге йогынты чараларын куллана:

- депутатка этика кагыйдәләрен бозуның ярамавын күрсәтә;

әгәр депутатның әхлаксыз тәртибе гавами булса, депутатны гавами гаепләүләр китерергә мәҗбүр итә;

- депутатны шелтәли.

18. Депутат Совет сессиясе барышында этика кагыйдәләрен бозган очракта, Совет:

- тиешле мәсьәләне мөстәкыйль карау;

- бу мәсьәләне карауны комиссиягә тапшырырга.

19. Комиссиядә мәсьәләләрне карау инициаторлары булган яисә этика кагыйдәләрен бозуда гаепләнүче депутатлар комиссия карарына Совет сессиясендә яисә гомуми тәртиптә судта шикаять белдерергә хокуклы.

20. Комиссия әгъзасы булган Депутат үзе тарафыннан этика кагыйдәләрен бозу турындагы гариза буенча комиссия утырышында тикшерүләрдә һәм тавыш бирүдә катнашмый.

21. Комиссия карарлары этик характерда була, юридик җаваплылык булып тормый һәм мандатны туктатуга китерми.